

A honi nyelvnek ihletett hirdetője,
Kinek szívében ég az égi szikra,
Tanítson itten hiven érezni.
Tanítson hön szeretni: — hű szívet,
Drága hazát és fényes ős-erényt;
Szeretni mindazt, ami szép s igaz.
Hirdesse élő, látható alakban
A megdicsőült ősök tetteit,
Hogy lelkesüljön rajtuk nemzedékünk,
Hirdesse bűnnek torló büntetését,
Sújtsa hibánkat és javítsa azt,
Mutassa fel, mi bennünk szép és nemes.
Legyen világos tükre életünknek;
A népszokást, az ősi hagyományt
Emlékebe vésve, tartogassa fenn.
S amit költőknek lelke ránk hagyott,
Az égi szép költészet hangzatát,
Zendítse meg művészet hő szaván:
Hogy hallja minden s higgye, hogyha hallá,
Hogy nincs a földnek édesebb zenéje,
Mint a magyar szó, művész ajkain.
»Ezért az oltár!« És nem hogy hízelegjen
A kor hibáinak, a rossz divatnak
S visszhangot adjon korcs ízlés szavának.
Nem, hogy legyezze könnyelmű ledérség,
Tréfának öltözött botlásait,
És édes mérget töltsön a szívekbe.
Nem, hogy fület csiklandó pengetéssel
A gondolatától elszoktassa népünk,
Érzékhez szólva, értelem helyett.
A puritán hit ősi városában
Hiú látványnak nem, — csak szellemünknek
Épülhetett e ház: — »azért ez oltár!«, —
S áldott legyen a kéz, mely építé,
Áldott a szív, amely kigondolá,
Áldott a nép, mely érte áldozott,
Áldott a szellem, mely föntartja ezt,
S áldott a hon, melynek szolgálni fog.

Jókainé játszotta egyébként Gertrudist is, Molnár György »Bánk«-ja, Rónai Gyula »Petur«-ja emelték az előadás fényét; Biberach: Gárdonyi Antal, Tiborc: Dózsa József volt, míg Melindát Libera Gizella alakította. Reszler Istvánt, — egy gazdag budai polgár fiát — 3 évre választották meg igazgatónak, aki hiába szervezett kiváló művészekből álló opera-, operett- és drámai-együttest, 1866. tavaszán csődbe jutott. Ekkor alakult meg a debreceni Színügyegylet, mely a színháznak úgy művészi, mint anyagi irányítását magára vállalván, a város közönségének jelentős anyagi és erkölcsi gyámolítása mellett meg-

teremtette a magyar színészet történetében annyira emlékeztetés, »debreceni intendatúrát«. Soha az ország vidéki városaiban olyan magas színvonalon álló művész társulat nem működött sem azelőtt, sem azután, mint az intendatura kilenc esztendején keresztül a debreceni színpadon és a társulat állandó nyári állomásán, Nagyváradon. Élükön Blaha Lujzával, javarészt azok voltak az intendatura társulatának tagjai, akik később a fővárosi Nemzeti Színháznál, az 1875-ben megnyílt Népszínháznál és az 1884-ben létesített m. kir. Opera színpadán aratták magasba lendült pályafutásuk sikereit. 1867. okt. 1-én megalakult a színészek nyugdíjintézete. Az énekes és drámai együttes díszes névsora után szerényen húzódik meg a segédszínészek közt Petőfi Zoltánnak, a nagy magyar költő fiának neve is, az 1867—68-ik évek kiutatásában. 1875. tavaszán oszlott fel az intendatura, miután sem Kiss Sándor első intendánsa, sem a díszes tisztségben őt követő Serényi Imre nem tudták feltartóztatni bukásában. Feloszlásának okait Fráter Imre, a Színügyegylet elnöke, a városhoz küldött hivatalos jelentésében a »várost gyászba borító kolerajárványnak, a bécsi pénzválságnak és az országosan érezhető inségnek« tudja be, de az okok közt ott szerepelnek személyes torzalkodások is. Az intendatura által korábban befejezett szezon a »Budapesti Nemzeti Színház tagjaiból alakult népszínmű-társaság« vendégfellépése pótolja 1875. nyarán. Tizenkét előadást tartanak nagy művészeink, — ismét csak Blahánéval élükön. A tíz év másora imponáló, a magyar klasszikus zeneművészeti, irodalmi törekvéseivel. Az évente 200—210 előadásból 50, az előadásoknak körülbelül egynegyede: opera. 1875. őszétől kezdve Temesváry Lajos az igazgató. Kiváló művészember, de a színház anyagi vezetéséhez nem sok szerencséje van. 1878. tavaszán az egykor dúsgazdag embernek egész vagyona dobra került. Ez év őszétől kezdve »Magyar Színészegylet« címmel Mándoky Béla alakítja meg első konzorciumát. Komoly művészi törekvések jellemzik a konzorcium három éves működését. 1881-ben Krecsányi Ignác lesz az igazgató, aki szintén művészi színvonalon álló előadásokat produkál, de 1884. virágvasárnapján mégis fizetésektelen lesz.